

DE SCHRIJFMAAT

Je kritische vriend bij het denken en schrijven tijdens het gehele onderzoeksproces

De Schrijfmaat helpt je bij het denken en schrijven van je onderzoeksplan en je artikel gedurende het onderzoeksproces. De tool is ingedeeld in vier fasen, namelijk:

- 1 DE VOORBEREIDINGSFASE**
schrijf je onderzoeksplan.
- 2 DE UITVOERINGSFASE**
Begin met het schrijven van de eerste drie onderdelen van je artikel: inleiding, prototype, evaluatiemethode.
- 3 DE REFLECTIEFASE**
Schrijf je conceptartikel verder af: resultaten, reflectie.
- 4 DE REDACTIEFASE**
Redigeer je artikel tot het af is.

Per fase vind je een aantal checkvragen waarmee je kritisch naar je eigen werk en dat van anderen kunt kijken. Ook krijg je verschillende denk- en schrijfoopdrachten die je helpen om (de inhoud van) je tekst te verbeteren. In De Schrijfmaat geven we prioriteit aan de communicatieve functie van door jouw geschreven teksten. Richting het einde van het schrijfproces gaan we in op de tekstuele verzorging.

**Draai De Schrijfmaat om voor
bijbehorende opdrachten**

COLOFON

AUTEURS

Edwin de Vette

Eline Faes

Rob Nijhuis

Sanne Wielenga

Jeroen S. Rozendaal

PRODUCTIE

Mariken van Gils (Trichis)

VORMGEVING

Sidney Bresser (Trichis)

ISBN

9789492881816

© Hogeschool Rotterdam, Instituut voor
Lerarenopleidingen, Cluster Talen

*Fysieke exemplaren van De Schrijfmaat zijn te
bestellen via e.de.vette@hr.nl*

ONDERZOEKSPLAN 1

SIGNALEREN & DUIDEN VAN JE PRAKTIJKVRAAGSTUK

Check op inhoud

- Staat alle informatie over je vakdidactisch praktijkvraagstuk in het eerste hoofdstuk van je onderzoeksplan, zodat de lezer meteen op de hoogte is van het vraagstuk dat je in je onderzoek gaat aanpakken?
- Bevat het eerste hoofdstuk van je onderzoeksplan alleen essentiële informatie die de lezer nodig heeft om jouw vraagstuk en beginsituatie goed te begrijpen?
- Geef je aan wat je bij je leerlingen wilt bereiken met betrekking tot jouw schoolvak (beoogde outcome)?
- Is de beschrijving van de beoogde outcome specifiek (concreet) en meetbaar?
- Is de beschrijving van de beoogde outcome acceptabel gezien relevante niveaubeschrijvingen en realistisch gezien de beginsituatie van jouw leerlingen?
- Sluit je het eerste hoofdstuk van je onderzoeksplan af met je onderzoeksvraag volgens het model 'Hoe kan ik vormgeven aan *[soort prototype]* zodat *[doelgroep, context]* in staat is tot *[beoogde outcome]*'?

Check op literatuurgebruik

- Zijn alle kernbegrippen in het onderzoek helder gedefinieerd vanuit de literatuur?
- Wordt in de bronvermeldingen in de tekst en in de literatuurlijst volgens een consequente APA-stijl verwezen?
- Zijn gebruikte bronnen voldoende recent (maximaal tien jaar oud (maar liever recenter), met uitzondering van 'klassiekers')?

Check op samenhang

- Is er een heldere samenhang tussen je praktijkvraagstuk en je beoogde outcome?

KERNBEGRIPPEN IDENTIFICEREN 1

- Lees een voor je onderzoek relevant vakdidactisch artikel (bijvoorbeeld uit Levende Talen),
- Haal de kernbegrippen uit de tekst,
- Definieer deze kernbegrippen.

KERNBEGRIPPEN IDENTIFICEREN 2

- Maak een *mindmap* door je praktijkvraagstuk in het midden te zetten, en vervolgens geassocieerde begrippen hieraan te verbinden,
- Geef vakdidactische begrippen een andere kleur dan didactische en pedagogische begrippen,
- Zoek vervolgens in je handboeken de definitie van deze begrippen op.

OEFFENEN MET HET CONCRETISEREN VAN INFORMATIE

Beschrijf concreet je kernbegrippen: verzand niet in abstracte begrippen zoals 'problemen', 'invloed', 'aspecten', 'factoren', maar maak deze concreet door specifieke vaktermen te gebruiken en waar nodig bijvoeglijke naamwoorden die de begrippen verder duiden.

Niet: Er zijn problemen met lezen in klas 3, dit heeft invloed op resultaten in de bovenbouw.

Herschrijf!

Wel: Op basis van de leestoetsresultaten in klas 3 havo van het Bloom Lyceum blijkt dat de gemiddelde leesvaardigheid Frans op ERK-niveau A1 is, terwijl dit op ERK A2+ zou moeten zijn. Vooral het achterblijven van de benodigde leesstrategieën op dit ERK-niveau zorgt ervoor dat leerlingen in de bovenbouw achterstand moeten inlopen en niet tijdig op het centraal eindexamen niveau B1 komen.

ONDERZOEKSPLAN 2

ONTWERPEN VAN JE PROTOTYPE

Check op inhoud

ONTWERPEISEN:

- Beschrijf je alle ontwerpeisen aan het begin van deze paragraaf? Kortom alle werkzame interventies die terugkomen in je prototype.
- Zijn de ontwerpeisen geformuleerd in de gebiedende wijs (dit betekent niet dat je een lijstje in bullet points hoeft te maken)?
- Onderbouw je deze ontwerpeisen door bij de interventies het mechanisme aan te geven?
- Staan de ontwerpeisen – zo mogelijk – in een logische volgorde, bijvoorbeeld op volgorde waarin ze terugkomen in de lessenserie?

PROTOTYPE (lesontwerp, didactische tool, spel, etc.)

- Is er een korte schets in de hoofdtekst van hoe het concrete prototype eruitziet?
- Is het prototype bondig en stapsgewijs weergegeven in een functioneel kader?
- Is het prototype gebaseerd op je ontwerpeisen?
- Is duidelijk voor de lezer hoe de ontwerpeisen terugkomen in het prototype?
- Is je prototype opgenomen in een bijlage?

LITERATUURGEBRUIK

- Zijn alle (nieuw ingebrachte) kernbegrippen in het onderzoeksplan helder gedefinieerd vanuit literatuur?
- Zijn gebruikte bronnen voldoende recent (maximaal tien jaar oud (maar liever recenter), met uitzondering van 'klassiekers')?
- Zijn al je ontwerpeisen in het onderzoek onderbouwd met (vak) didactische literatuur?
- Wordt in de bronvermeldingen in de tekst en in de literatuurlijst volgens een consequente APA-stijl verwezen?
- Verwijzen je bronvermeldingen naar feitelijke gegevens en niet naar een eigen waarneming?

SAMENHANG

- Omschrijven je ontwerpeisen logische redeneerketens tussen interventies, mechanismen en de beoogde outcome? (constructive alignment)
- Is de onderbouwing van je ontwerpeisen gebaseerd op relevante bronnen in samenhang met je praktijksituatie?
- Is de set van ontwerpeisen in samenhang afdoende om de beoogde uitkomsten in jouw praktijk te bereiken?

VINGEROEFENING CIMO-LOGICA

Om wat gevoel te krijgen bij het denken in CIMO-termen kan het helpen om een onderzoeksartikel van een student van vorig leerjaar te bekijken en te proberen of je de onderliggende CIMO kan reconstrueren. Lees een artikel van een student van een eerder leerjaar en noteer voor jezelf in één zin per letter:

C:

I:

M:

O:

AANPAK OP BASIS VAN LITERATUUR

Vertel eerst over jouw bevindingen in de literatuur en dan over jouw aanpak. Check altijd bij jezelf: heb ik literatuur gezocht en daarmee een aanpak bedacht, of heb ik een aanpak bedacht en daar literatuur bij gezocht? De laatstgenoemde benadering is niet goed, omdat je dan probeert om jouw intuïtie te legitimeren.

LOGISCH OF LUDIEK?

Soms word je zo opgeslokt door je onderzoek dat je niet meer meteen logische redeneerketens tussen I-M-O maakt. Kijk eens naar deze voorbeelden. Wat gaat hier mis?

- Ik wil de leesmotivatie verhogen door het lezen van citoteksten met de klas. (Is dit motiverend?);
- Ik wil in de brugklas de spreekangst wegnemen door individueel 10 minuten presentaties voor de klas te laten doen. (Best spannend...);
- Ik wil leerlingen op A1-niveau creatief laten schrijven door te oefenen met invulformulieren. (Is dit creatief?)

Check op inhoud

- Is het voor de lezer duidelijk hoeveel leerlingen er meedoen met het onderzoek?
- Is je onderzoeksgroep helder beschreven en zijn hierin voor het onderzoek relevante kenmerken van leerlingen opgenomen?
- Is voor de lezer duidelijk welke interventies, mechanismen en outcome je zichtbaar wilt maken en welke instrumenten je hiervoor gaat inzetten?
- Is het voor de lezer duidelijk hoe deze instrumenten in elkaar zitten en waarom?
- Is het voor de lezer duidelijk wat voor soort gegevens (getallen, tekst, etc.) deze instrumenten gaan opleveren en hoe jij ervoor gaat zorgen dat jij met deze gegevens straks een antwoord op je onderzoeksvraag kunt geven?
- Heb je in deze paragraaf verantwoord hoe je omgaat met betrouwbaarheid, validiteit en triangulatie?
- Heb je in deze paragraaf ook verwezen naar literatuur over 'onderzoek doen'?

Check op samenhang

- Is er een heldere samenhang tussen wat je in de praktijk wilt bereiken (interventies, mechanismen, outcomes) en wat je zichtbaar wilt maken met je onderzoeksinstrumenten? (M.a.w. 'meten' je onderzoeksinstrumenten ook wat je wilt/moet 'meten'?)

PILOT JE INSTRUMENTARIUM

Test de instrumenten die je hebt gemaakt bij een of enkele leerlingen die niet meedoen in je onderzoek (bijvoorbeeld uit een parallelklas). Laat hen bij het invullen hardop nadenken. Check of ze jouw opdrachten of vragen correct interpreteren. Moet je veel uitleg geven of leerlingen bijsturen? Stel dan je instrumentarium bij (bijvoorbeeld door scherpere vraagstellingen).

Kijk naar de onderzoeksgegevens die je in je pilot hebt verzameld. Heb je een beeld van hoe je deze gegevens kunt gebruiken om straks een antwoord te geven op je onderzoeksvraag?

PERSPECTIEVEN

Met het oog op triangulatie: check of je daadwerkelijk vanuit verschillende perspectieven meetinstrumenten inzet.

Vul in:

Meetinstrument(en) voor het perspectief van leerlingen:

Meetinstrument(en) voor de prestatie van leerlingen:

Meetinstrument(en) voor het perspectief van collega's:

Meetinstrument(en) voor het perspectief de docent (ik):

ONDERZOEKSPLAN 4

AFWERKING

Check op samenhang

- Staat alle informatie steeds op de juiste plek?
- Bevat je onderzoeksplan geen tegenstrijdige informatie?
- Bevat je onderzoeksplan geen onnodige herhalingen?
- Zijn je alinea's steeds correct opgebouwd: bestaat iedere alinea uit samenhangende zinnen die bijdragen aan één kernpunt?
- Is het verband tussen zinnen en alinea's verduidelijkt met signaalwoorden?
- Zijn (met uitzondering van de inleiding) de aparte onderdelen van het onderzoeksplan voorzien van specifieke, aantrekkelijk geformuleerde kopjes (dus niet prototype, meetinstrumenten etc.) die de lezer genoeg houvast geven om de grote lijn van het onderzoeksplan te volgen?

GOEDE ALINEA'S SCHRIJVEN

Selecteer van iedere alinea de eerste zin. Zet al deze 'eerste zinnen' achter elkaar. Je zou nu de grote lijn van het artikel moeten kunnen begrijpen.

SIGNAALWOORDEN

Gebruik de signaalwoordenlijst
(www.nt2.nl/documenten/luisteren_op_b2/overzicht_van_signaalwoorden.pdf)

Onderstreep welke signaalwoorden je hebt gebruikt. Des te meer signaalwoorden, des te makkelijker het wordt voor de lezer om verbanden te ontdekken. Immers, je geeft als schrijver een signaal af.

VRAAG PEERFEEDBACK

Soms word je 'blind' voor je eigen werk. Gebruik je onderzoeksgroepje om dit probleem op te lossen en voer de bovenstaande checks uit op elkaars werk. Dat lijkt extra werk, maar door kritisch te kijken naar het werk van een ander ga je in je eigen werk ook weer punten zien die beter zouden kunnen. Geef de *peers* aan waar je precies feedback op zou willen ontvangen.

UITVOERING VAN JE ONDERZOEK

SCHRIJF ALVAST AAN DE EERSTE DRIE ONDERDELEN VAN JE ARTIKEL

Zie alle voorgaande checkvragen met betrekking tot:

- Signaleren en duiden van je praktijkvraagstuk,
- Ontwerp van je prototype,
- Ontwerp van je evaluatie aanpak.

SCHRIJF- EN DENKOPDRACHTEN VOOR TIJDENS DE UITVOERING VAN JE ONDERZOEK

DROOGZWEMMEN

Neem een artikel van een student van een eerder leerjaar en voer hierop alle checks in De Schrijfmaat uit. Deze oefening maakt je gevoeliger voor de aandachtspunten uit De Schrijfmaat voordat je zelf aan je artikel begint.

INLEIDING SCHRIJVEN

Schrijf alvast een eerste versie van de inleiding van je artikel in ca. 200 woorden. Leg deze versie voor feedback voor aan een peer en laat deze letten op één onderdeel van de geschreven tekst.

ONTWERPEISEN EN PROTOTYPE SCHRIJVEN

Schrijf alvast een eerste versie van je ontwerpeisen en de omschrijving van je prototype in ca. 700 woorden. Leg deze versie ter feedback voor aan een peer en laat deze letten op één onderdeel van de geschreven tekst.

EVALUATIE AANPAK SCHRIJVEN

Schrijf alvast een eerste versie van je aanpak monitoring & evaluatie in ca. 400 woorden. Leg deze versie ter feedback voor aan een peer en laat deze letten op één onderdeel van de geschreven tekst.

Check op inhoud

- Heb je alle relevante resultaten voortkomend uit je instrumenten efficiënt en objectief weergegeven?
- Heb je tabellen/figuren/grafieken voorzien van een duidelijke titel en legenda, zodat ze los van de hoofdtekst te begrijpen zijn?
- Heb je tabellen/figuren/grafieken voorzien van een objectieve beschrijving die de lezer naar belangrijke resultaten leidt in een lopende tekst (dus niet in bullet points)?
- Heb je resultaten van kleine groepen respondenten (<50) uitgedrukt in absolute waarden (of breuken) in plaats van in procenten of percentages?
- Heb je de resultaten op een handige, efficiënte manier geordend, bijvoorbeeld thematisch of naar instrumenten?
- Leid je in je hoofdtekst de lezer naar voor jouw onderzoek belangrijke resultaten en doe je dit in objectieve termen (meer, minder, groter, kleiner etc.)?

ORDENEN VAN RESULTATEN

Bepaal welke resultaten het meest belangrijk zijn voor het beantwoorden van jouw 'hoe-vraag'. Presenteer deze als eerste en overweeg of minder relevante resultaten slechts kort gepresenteerd of zelfs weggelaten kunnen worden.

Zet je onderzoeksgegevens op een overzichtelijke manier bij elkaar, zodat de lezer belangrijke informatie in één oogopslag opmerkt.

Probeer gegevens aan elkaar te relateren, bijvoorbeeld door de voor- en nameting per leerling naast elkaar te zetten in een tabel (en eventueel verschilcores te berekenen).

Beschrijf nu in objectieve bewoordingen wat je in je resultaten ziet. Bijvoorbeeld "De leerlingen laten in de nameting minder onnatuurlijke pauzes vallen in hun spreken dan in de voormeting".

Check op inhoud

- Reflecteer je zowel op het vraagstuk, (de werking van) het prototype als de onderzoeksaanpak?
- Geef je met deze reflecties samen een antwoord op je 'hoe-vraag'?
- Heb je steeds logische relaties gelegd tussen je reflecties en de gepresenteerde resultaten?
- Overschat je de opbrengsten van je onderzoek niet?
- Resulteren je reflecties in nieuwe handelingsperspectieven: wie zou hoe moeten handelen en waarom zo?
- Betrek je bij je adviezen ook literatuur?

Check op samenhang

- Is steeds duidelijk hoe letterlijke quotes (bijvoorbeeld van leerlingen) jouw beweringen ondersteunen?
- Presenteer je eerst objectief je resultaten voordat je er reflecties aan verbindt, zonder deze resultaten te herhalen?
- Is er een heldere relatie tussen wat je in deze reflecties beweert en de resultaten die je hebt gepresenteerd?

REFLECTEREN MET DE CIMO-LOGICA

- Beschouw de inhoud van je CIMO-schema als explicitering van wat je verwachtte voor je ging uitvoeren en kijk nu voor zowel de C, I, M en O wat je hebt bereikt, hoe je dat te weten bent gekomen en wat dit betekent voor (jouw) toekomstig handelen als docent en/of docentonderzoeker.
- Aan welke reflecties kan een ander iets hebben en zouden dus aan het einde van je artikel terug moeten komen? Selecteer deze
- Orden je reflecties op drie thema's: het vraagstuk, (de werking van je) prototype en je onderzoeksanpak. Vat deze vervolgens samen.
- Controleer of je resultaten voldoende aanleiding geven voor wat je in je slotreflecties beweert.
- Verbind je reflecties met literatuur. Zoek eventueel aanvullende literatuur (dit mag!). Zie je bevestigingen, tegenstrijdigheden? Kun je bepaalde zaken verklaren of beter uitleggen met behulp van je (nieuwe) literatuur?

INLEIDING, ONTWERPEISEN & PROTOTYPE, AANPAK MONITORING & EVALUATIE

Check op samenhang

- Is er een heldere samenhang tussen je praktijkvraagstuk en je beoogde outcome?
- Zijn je ontwerpeisen steeds aannemelijke redeneerketens tussen interventies, mechanismen en de beoogde outcome? (constructive alignment)
- Is er een heldere samenhang tussen wat je in de praktijk wilt bereiken (interventies, mechanismen, outcomes) en wat je zichtbaar wilt maken met je onderzoeksinstrumenten? (M.a.w. 'meten' je onderzoeksinstrumenten ook wat je wilt/moet 'meten'?)
- Is het duidelijk welke resultaten afkomstig zijn uit welke instrumenten?
- Is het steeds duidelijk hoe letterlijke quotes (bijvoorbeeld van leerlingen) jouw beweringen ondersteunen?
- Presenteer je steeds eerst objectief je resultaten voordat je er reflecties aan verbindt, zonder deze resultaten te herhalen?
- Is er een heldere relatie tussen wat je in deze reflecties beweert en de resultaten die je hebt gepresenteerd?

EVEN TERUGKIJKEN

Kijk, nu je je algemene boodschap zo'n beetje hebt staan, of er in de paragrafen die je al eerder geschreven hebt informatie mist die de lezer nodig heeft om je resultaten en slotreflecties te begrijpen. Vul aan waar nodig.

Check op inhoud

- Staat alle informatie over je vakdidactisch praktijkvraagstuk in de inleiding, zodat de lezer meteen op de hoogte is van het vraagstuk dat je in je onderzoek gaat aanpakken?
- Bevat je inleiding alleen essentiële informatie die de lezer nodig heeft om jouw vraagstuk en situatie goed te begrijpen?
- Geef je aan wat je bij je leerlingen wilt bereiken met betrekking tot jouw schoolvak (beoogde outcome)?
- Is de beschrijving van de beoogde outcome concreet en meetbaar?
- Is de beschrijving van de beoogde outcome acceptabel en realistisch gezien relevante niveaubeschrijvingen en de beginsituatie van jouw leerlingen?
- Sluit je je inleiding af met je onderzoeksvraag volgens het model 'Hoe kan ik vormgeven aan [soort prototype] zodat [doelgroep, context] in staat is tot [beoogde outcome]'?

Check op literatuurgebruik

- Zijn alle kernbegrippen in het onderzoek helder gedefinieerd vanuit literatuur?
- Wordt in de bronvermeldingen in de tekst en in de literatuurlijst volgens een consequente APA-stijl verwezen?
- Zijn gebruikte bronnen voldoende recent (maximaal tien jaar oud (maar liever recenter), met uitzondering van 'klassiekers')?

Check op samenhang

- Is er een heldere samenhang tussen je praktijkvraagstuk en je beoogde outcome?

OEFFENEN MET HET CONCRETISEREN VAN INFORMATIE

Verduidelijk je kernbegrippen: verzand niet in abstracte begrippen zoals “problemen”, “invloed”, “aspecten”, “factoren” maar maak deze concreet door specifieke vaktermen te gebruiken en waar nodig bijvoeglijke naamwoorden die de begrippen verder duiden.

Niet: Er zijn problemen met lezen in klas 3, dit heeft invloed op resultaten in de bovenbouw.

Herschrijf!

Wel: Op basis van de leestoetsresultaten in klas 3 havo van het Bloom Lyceum blijkt dat de gemiddelde leesvaardigheid Frans op ERK-niveau A1 is, terwijl dit op ERK A2+ zou moeten zijn. Vooral het achterblijven van de benodigde leesstrategieën op dit ERK-niveau zorgt ervoor dat leerlingen in de bovenbouw achterstand moeten inlopen en niet tijdig op het centraal eindexamen niveau B1 komen.

HANDELINGSPERSPECTIEVEN

De meeste lezers kijken eerst naar de inleiding en het slot. Zet de inleiding en het slot eens naast elkaar. Sluiten deze goed op elkaar aan in de zin dat het voor de lezer duidelijk is hoe je het praktijkvraagstuk (wel of niet) zou kunnen benaderen in de lespraktijk?

Check op inhoud

ONTWERPEISEN:

- Beschrijf je alle ontwerpeisen aan het begin van deze paragraaf? Kortom alle werkzame interventies die terugkomen in je prototype
- Zijn de ontwerpeisen geformuleerd in de gebiedende wijs (dit betekent niet dat je een lijstje in bullet points hoeft te maken)?
- Onderbouw je deze ontwerpeisen door bij de interventies het mechanisme aan te geven?
- Staan de ontwerpeisen – zo mogelijk – in een logische volgorde, bijvoorbeeld op volgorde waarin ze terugkomen in de lessenserie?

PROTOTYPE (lesontwerp, didactische tool, spel, etc.)

- Staat er een korte schets in de hoofdtekst van hoe het concrete prototype eruitziet?
- Is het prototype bondig en stapsgewijs weergegeven in een functioneel kader?
- Is het prototype gebaseerd op je ontwerpeisen?
- Is het duidelijk voor de lezer hoe de ontwerpeisen terugkomen in het prototype?

Check op literatuurgebruik

- Zijn alle (nieuw ingebrachte) kernbegrippen in het onderzoeksplan helder gedefinieerd vanuit literatuur?
- Zijn gebruikte bronnen voldoende recent (maximaal tien jaar oud (maar liever recenter), met uitzondering van 'klassiekers')?
- Zijn al je ontwerpeisen in het onderzoek onderbouwd met (vak) didactische literatuur?
- Wordt in de bronvermeldingen in de tekst en in de literatuurlijst volgens een consequente APA-stijl verwezen?
- Zijn je ontwerpeisen logische redeneerketens tussen interventies, mechanismen en de beoogde outcome? (constructive alignment)
- Is de onderbouwing van je ontwerpeisen gebaseerd op relevante bronnen in samenhang met je praktijksituatie?
- Is de set van ontwerpeisen in samenhang afdoende om de beoogde uitkomsten in jouw praktijk te bereiken?

KAN EEN ANDER HET NADOEN?

- Vraag *peers* om je conceptartikel te lezen en vraag hen om jou als collega een appje of mail te sturen wat ze de komende drie lessen gaan doen aan de hand van jouw artikel.

Check op inhoud

- Is het voor de lezer duidelijk hoeveel leerlingen er meedoen aan het onderzoek?
- Is je onderzoeksgroep helder beschreven en zijn hierin voor het onderzoek relevante kenmerken in opgenomen?
- Is het voor de lezer duidelijk wat je zichtbaar wilt maken (interventies/mechanismen/outcomes) en welke instrumenten je hiervoor gaat inzetten?
- Is het voor de lezer duidelijk hoe deze instrumenten in elkaar zitten en waarom zo?
- Is het voor de lezer duidelijk wat voor soort gegevens (getallen, tekst, etc.) deze instrumenten gaan opleveren en hoe jij ervoor gaat zorgen dat jij met deze gegevens straks een antwoord op je onderzoeksvraag kunt geven?
- Heb je in deze paragraaf verantwoord hoe je omgaat met betrouwbaarheid, validiteit en triangulatie?
- Heb je in deze paragraaf ook verwezen naar literatuur over 'onderzoek doen'?

Check op samenhang

- Is er een heldere samenhang tussen wat je in de praktijk wilt bereiken (interventies, mechanismen, outcomes) en wat je zichtbaar wilt maken met je onderzoeksinstrumenten? (M.a.w. 'meten' je onderzoeksinstrumenten ook wat je wilt/moet 'meten'?)

KAN EEN ANDER HET NADOEN?

- Laat *peers* de omschrijving en onderbouwing van je instrumenten doorlezen.
- Vraag hen om aan jou uit te leggen hoe je gegevens verzameld hebt en waarom zo.
- Wanneer hun uitleg aan jou niet klopt, dien je mogelijk de omschrijving van aanpak monitoring & evaluatie op die punten nader te verhelderen.

PERSPECTIEVEN

Met het oog op triangulatie: laat checken of je daadwerkelijk vanuit verschillende perspectieven meetinstrumenten inzet.

Peer vult in:

Meetinstrument(en) voor het perspectief van leerlingen:

Meetinstrument(en) voor het perspectief van collega's:

Meetinstrument(en) voor het perspectief docent (ik):

Check op inhoud

- Heb je alle relevante resultaten voortkomend uit je instrumenten efficiënt en objectief weergegeven?
- Heb je tabellen/figuren/grafieken voorzien van een duidelijke titel en legenda zodat ze los van de hoofdtekst te begrijpen zijn?
- Heb je tabellen/figuren/grafieken voorzien van een objectieve beschrijving die de lezer naar belangrijke resultaten leidt in een lopende tekst (dus niet in bullet points)?
- Heb je resultaten van kleine groepen respondenten (<50) uitgedrukt in absolute waarden (of breuken) in plaats van in procenten of percentages?
- Heb je de resultaten op een handige, efficiënte manier geordend, bijvoorbeeld thematisch of naar instrumenten?
- Leid je in je hoofdtekst de lezer naar voor jouw onderzoek belangrijke resultaten en doe je dit in objectieve termen (meer, minder, groter, kleiner etc.)?

Check op samenhang

- Is het duidelijk welke resultaten afkomstig zijn uit welke instrumenten?
- Is het steeds duidelijk hoe letterlijke quotes (bijvoorbeeld van leerlingen) jouw beweringen ondersteunen?
- Presenteer je steeds eerst objectief je resultaten voordat je er reflecties aan verbindt, zonder deze resultaten te herhalen?

KOMT EEN ANDER TOT DEZELFDE INZICHTEN OP BASIS VAN JOUW RESULTATEN?

- Presenteer je resultaten aan een peer/je werkplekbegeleider/je vakgroep,
- Laat de ander(en) eerst in objectieve bewoordingen omschrijven wat er volgens hen in je resultaten te zien is,
- Is dit ook wat jij in je resultaten ziet of zijn er verschillen? Verken met elkaar waar deze verschillen vandaan komen.

Check op inhoud

- Wordt er gereflecteerd op het vraagstuk, (de werking van) het prototype en de onderzoeksaanpak?
- Is er steeds een logische relatie tussen de reflecties en de gepresenteerde resultaten en worden de opbrengsten van het onderzoek niet overschat?
- Resulteren je reflecties waar mogelijk in nieuwe handelingsperspectieven: wie zou hoe moeten handelen en waarom zo?

Check op literatuur

- Zijn al je ontwerpeisen in het onderzoek onderbouwd met (vak)didactische literatuur?
- Verwijst de gebruikte bron naar feitelijke gegevens en niet naar een eigen waarneming?
- Wordt in de bronvermeldingen in de tekst en in de literatuurlijst volgens een consequente APA-stijl verwezen?
- Zijn gebruikte bronnen voldoende recent (maximaal tien jaar oud (maar liever recenter), met uitzondering van 'klassiekers')?

Check op samenhang

- Presenteer je steeds eerst objectief je resultaten voordat je er reflecties aan verbindt, zonder deze resultaten te herhalen?
- Is er een heldere relatie tussen wat je in deze reflecties beweert en de resultaten die je hebt gepresenteerd?

KOMT EEN ANDER TOT DEZELFDE INZICHTEN?

- Laat de anderen jouw resultaten verklaren,
- Komt dit overeen met jouw verklaringen/reflecties? Verken met elkaar waar de verschillen vandaan komen,
- Neem waardevolle nieuwe inzichten op,
- Kijk steeds wat dit betekent voor het (vak)didactisch handelen: wie moet hoe in actie komen en waarom zo?

Check op literatuurgebruik

- Zijn alleen de bronnen waar je naar verwijst in je artikel opgenomen in deze lijst?
- Is hierbij gebruik gemaakt van de notatie conform de APA-normen?
- Wordt in de bronvermeldingen in de tekst en in de literatuurlijst volgens een consequente APA-stijl verwezen?
- Zijn gebruikte bronnen voldoende recent (maximaal tien jaar oud (maar liever recenter), met uitzondering van 'klassiekers')?

REFEREREN

Lees de 'De APA-richtlijnen uitgelegd'
(www.auteursrechten.nl)

en in de HR-verwijswijzer
(www.hogeschoolrotterdam.nl/globalassets/mediatheek/downloads/apa7-verwijswijzer-hr.pdf)

Doe de APA-quiz
(maken.wikiwijs.nl/131972/Training__Stappenplanliteratuuronderzoek#!page-5341840)

SAMEN CORRIGEREN

In het werk van een *peer* zie je sneller de aandachtspunten dan in je eigen werk. Help elkaar daarom met het wegwerken van APA-foutjes.

Check op inhoud

- Kunnen lezers alleen op basis van jouw 'lead' bepalen of jouw onderzoek voor hun lespraktijk relevant is?

LEAD SCHRIJVEN

- Zet voor jezelf de kopjes van je artikel onder elkaar,
- Schrijf bij ieder kopje de essentie op in één of twee zinnen,
- Laat vervolgens de kopjes weg uit de tekst,
- Heb je nu de essentie van je artikelen staan? Zo nee, wat mist er? Wat is overbodig?

Check op inhoud

- Staat alle informatie steeds op de juiste plek?
- Bevat je artikel geen tegenstrijdige informatie?
- Bevat je artikel geen onnodige herhalingen?
- Zijn je alinea's steeds juist opgebouwd: bestaat iedere alinea uit samenhangende zinnen die bijdragen aan één kernpunt?
- Is het verband tussen zinnen en alinea's verduidelijkt met signaalwoorden?
- Zijn (met uitzondering van de inleiding) de aparte onderdelen van het artikel voorzien van kopjes die de lezer genoeg houvast geven om de grote lijn van het artikel te volgen?

GOEDE ALINEA'S SCHRIJVEN

Selecteer van iedere alinea de eerste zin. Zet al deze 'eerste zinnen' achter elkaar. Je zou nu de grote lijn van het artikel moeten kunnen begrijpen.

SIGNAALWOORDEN

Gebruik de signaalwoordenlijst

(www.nt2.nl/documenten/luisteren_op_b2/overzicht_van_signaalwoorden.pdf)

- Onderstreep welke signaalwoorden je hebt gebruikt. Des te meer signaalwoorden, des te makkelijker het wordt voor de lezer om verbanden te ontdekken. Immers, je geeft als schrijver een signaal af.

EINDREDACTIE 2

ZINSBOUW EN WOORDKEUZE

Check op inhoud

- Zijn alle zinnen zo bondig en begrijpelijk mogelijk geformuleerd, zodat ze prettig lezen?
- Bevat de tekst geen 'loze' zinnen of storende herhalingen binnen zinnen?
- Is de schrijfstijl van het artikel levendig, dus zoveel mogelijk in de actieve vorm?
- Zijn de zinnen geschreven in de verleden tijd, tenzij gesproken wordt over zaken die in het heden nog steeds gelden?
- Is de schrijfstijl van het artikel genderneutraal?
- Is het taalgebruik professioneel en niet informeel?
- Zijn de uitspraken die je doet over je onderzoek gepast qua stelligheid, dus voldoende voorzichtig/voorlopig geformuleerd?
- Worden er geen onduidelijke, subjectieve of persoonlijke kwalificaties gebruikt? (bijvoorbeeld: 'Mijn vakgroepgenoten zijn nogal ouderwets'),
- Zijn adviezen op een algemene manier geformuleerd?
- Voldoet je artikel aan de beleefdheidsnormen?
- Wordt onderzoeksterminologie consequent en correct gebruikt?
- Zijn cijfers tot tien in de lopende tekst en afkortingen uitgeschreven?

TANGCONSTRUCTIES

Voorkom dat er in een zin een (grote) afstand is tussen delen die bij elkaar horen. **Vergelijk:** *Ik schrijf iedere avond, als het begint te schemeren, aan mijn artikel.* **Met:** *Iedere avond, als het begint te schemeren, schrijf ik aan mijn artikel.*

ZINNEN INKORTEN

Kijk per zin of deze korter kan zonder verlies van informatie. **Vergelijk:** *De grafiek laat de cijfers van de leesvaardigheid van leerlingen in 3havo in 2021 zien.* **Met:** *De grafiek toont de leesvaardigheidscijfers van 3havo in 2021.*

ONNODIGE HERHALING

Check of je op twee of meer plekken dezelfde informatie verstrekt. Zo ja, dan staat het op tenminste een plek verkeerd. Check de outline in de handleiding waar wat moet staan.

STOKPAARDWOORDEN

Gebruik CTRL+F om te kijken hoe vaak je je 'stokpaard'-woorden gebruikt, bijvoorbeeld 'ook', 'leerlingen', etc. Vervang daar waar mogelijk jouw stokpaarden met passende alternatieven.

GENDERNEUTRAAL SCHRIJVEN

Scan je tekst op het gebruik van 'hij', 'zij', 'hem', 'haar', etc. Kijk of je deze zinnen in het meervoud kunt zetten. **Vergelijk:** *De notities die de leerling tijdens de les maakt, kan hij gebruiken in zijn opstel.* **Met:** *De notities die leerlingen tijdens de les maken, kunnen zij gebruiken in hun opstel.*

PROFESSIENEEL TAALGEBRUIK

Lees een stuk van je artikel hardop voor en neem het op. Luister je opname terug en lees de tekst weer mee. Klinkt het als een formele tekst? Zijn er informele constructies die je wilt aanpassen?

SUBJECTIEF TAALGEBRUIK

Onderstreep in je artikel de bijvoeglijke naamwoorden. Ga na of deze niet te veel subjectiviteit in het artikel brengen.

OPDRACHTEN

Deze kant bevat de opdrachten voor de bijbehorende checkvragen

- 1 **DE VOORBEREIDINGSFASE**
- 2 **DE UITVOERINGSFASE**
- 3 **DE REFLECTIEFASE**
- 4 **DE REDACTIEFASE**

BEGINNEN MET SCHRIJVEN

Opdracht 'Vertellen aan jezelf'

Vertel de passage waarover je wilt schrijven hardop en neem dit op. Schrijf uit wat je hebt gezegd. Zo, dat blad is in ieder geval niet meer leeg. Maak vervolgens de tekst taalkundig in orde.

Opdracht 'Pitchen aan een ander'

Vertel de hoofdlijn van je verhaal aan anderen in enkele minuten en vraag feedback. Is het helder wat je vertelt? Is de samenhang te volgen? Zijn je argumenten helder en aannemelijk? Het laten stellen van verhelderende vragen geeft jou een beeld van wat er in je verhaal goed en wat juist niet goed overkomt.

9 789492 881816